

## 178

## ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŻEGLUGI I GOSPODARKI WODNEJ

z dnia 4 czerwca 1958 r.

## w sprawie kwalifikacji zawodowych oficerów i marynarzy na polskich morskich statkach handlowych.

Na podstawie art. 6 pkt 11 i art. 7 przepisów z dnia 24 listopada 1930 r. o bezpieczeństwie statków morskich (Dz. U. z 1938 r. Nr 46, poz. 376) zarządza się, co następuje:

## Dział I.

## PRZEPISY WSTĘPNE

§ 1. 1. Oficerami na polskich morskich statkach handlowych są kierownicy statków (kapitanowie) i osoby dodane im do pomocy w kierowaniu statkami oraz ich mechanizmami i urządzeniami.

2. Marynarzami na polskich morskich statkach handlowych są członkowie załogi statku nie będący oficerami.

3. Oficerami i marynarzami na polskich morskich statkach handlowych mogą być obywatele polscy, posiadający kwalifikacje zawodowe przewidziane w niniejszym rozporządzeniu.

§ 2. 1. Przepisy niniejszego rozporządzenia normują dla poszczególnych działów służby na statkach sprawy stopni oficerskich i stopni marynarskich oraz sprawy kwalifikacji zawodowych, wymaganych dla każdego stopnia, a także przywiązane do tych stopni uprawnienia do zajmowania stanowiska na statku.

2. Przyznanie na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia stopnia oficerskiego potwierdza się wydaniem dyplomu, a stopnia marynarskiego wydaniem świadectwa.

§ 3. Przepisów niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do członków załóg statków rybackich oraz statków uprawiających żeglugę na wodach portowych i osłoniętych.

## Dział II.

## KWALIFIKACJE OFICERÓW

## Rozdział 1.

## Przepisy ogólne.

§ 4. Dla uzyskania stopnia oficerskiego wymagane jest posiadanie świadectwa dojrzałości, osiągnięcie wieku 21 lat oraz wypełnienie warunków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

## Rozdział 2.

## Oficerowie służby nawigacyjnej.

§ 5. W służbie nawigacyjnej ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

1. porucznik żeglugi małej,
2. porucznik żeglugi wielkiej,
3. kapitan żeglugi małej,
4. kapitan żeglugi wielkiej.

§ 6. W służbie nawigacyjnej ustanawia się następujące stanowiska oficerskie:

1. asystent pokładowy — pomocnik kierownika statku nie pełniący samodzielnie służby,

2. IV oficer — pomocnik kierownika statku,
3. III oficer — pomocnik kierownika statku,
4. II oficer — pomocnik kierownika statku,
5. I oficer (starszy oficer) — zastępca kierownika statku,
6. kapitan — kierownik statku.

§ 7. 1. W zakresie uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby nawigacyjnej rozróżnia się 3 rodzaje żeglugi morskiej:

- 1) żegluga przybrzeżna,
- 2) żegluga mała,
- 3) żegluga wielka.

2. Przez żeglugę przybrzeżną rozumie się żeglugę morską w odległości nie przekraczającej 20 mil morskich od linii brzegu morskiego Państwa Polskiego.

3. Przez żeglugę małą rozumie się żeglugę na Morzu Bałtyckim poza granicami żeglugi przybrzeżnej oraz na Morzu Północnym — do 62° szerokości geograficznej północnej i 8° długości geograficznej zachodniej, jak również żeglugę na wodach do linii łączącej Ouessant (Francja) i Fastnet (Irlandia).

4. Przez żeglugę wielką rozumie się żeglugę na pozostałych obszarach morskich.

§ 8. Do uzyskania stopnia oficera służby nawigacyjnej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej:
  - 1) ukończenie szkoły morskiej kierunku nawigacyjnego,
  - 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na statku w charakterze członka załogi pokładowej lub ucznia co najmniej w żegludze małej, w tym 3 miesiące na stanowisku asystenta,
  - 3) złożenie egzaminu praktycznego albo:
    - 4) posiadanie 60-miesięcznej praktyki pływania na statku w załodze pokładowej, w tym co najmniej 12 miesięcy na stanowisku starszego marynarza i 6 miesięcy na stanowisku asystenta w żegludze co najmniej małej,
    - 5) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;
      2. do uzyskania stopnia porucznika żeglugi wielkiej:
        - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi małej,
        - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie nawigacyjnej (z wyjątkiem stanowisk asystenckich) — z wyłączeniem żeglugi przybrzeżnej, w tym co najmniej 12 miesięcy w żegludze małej; miesiąc pływania na morskim statku handlowym może być zastąpiony 2 miesiącami pływania na statkach ratownictwa morskiego, z tym że zaliczone w ten sposób pływanie nie może przekraczać 12 miesięcy praktyki pływania wymaganej dla uzyskania tego stopnia;
  - osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej kierunku nawigacyjnego, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;
  3. do uzyskania stopnia kapitana żeglugi małej:
    - 1) posiadanie stopnia porucznika żeglugi wielkiej,
    - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie nawigacyjnej, z wyłączeniem żeglugi przybrzeżnej, w tym co najmniej 12 miesięcy w żegludze wielkiej;

osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej kierunku nawigacyjnego, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

4 do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej:

- 1) posiadanie stopnia kapitana żeglugi małej,
- 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku zastępcy kierownika statku (kapitana) w żegludze wielkiej; do wymaganej praktyki może być zaliczony okres pływania na stanowisku kierownika statku (kapitana) w żegludze małej — nie przekraczający jednak 6 miesięcy,
- 3) złożenie egzaminu kapitańskiego.

§ 9. 1. Oficerom służby nawigacyjnej zalicza się do wymaganego okresu praktyki, dla uzyskania wyższych stopni, czas pracy na stanowisku kierownika lub oficera praktyk na statkach szkolnych lub na statkach handlowych, z tym że zaliczenie nie może wynosić więcej niż 8 miesięcy.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do uzyskania stopnia kapitana żeglugi wielkiej.

§ 10. Asystentem pokładowym może być absolwent szkoły morskiej kierunku nawigacyjnego bądź osoba, która złożyła egzamin wymagany do uzyskania co najmniej stopnia porucznika żeglugi małej.

§ 11. Ustanawia się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby nawigacyjnej:

1. Porucznik żeglugi małej może być:

- 1) kierownikiem statku (kapitanem) w żegludze przybrzeżnej na każdym statku do 500 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych; jednakże warunkiem zajmowania stanowiska kierownika statku (kapitana) jest posiadanie 48-miesięcznej praktyki pływania, w tym 12 miesięcy na stanowiskach oficerskich w służbie nawigacyjnej w żegludze co najmniej małej,
- 2) zastępcą kierownika statku (kapitana):
  - a) w żegludze przybrzeżnej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT,
  - b) w żegludze małej na każdym statku do 500 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
- 3) II oficerem — w żegludze małej na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT,
- 4) III oficerem — w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej.

2. Porucznik żeglugi wielkiej może być:

- 1) kierownikiem statku (kapitanem):
  - a) w żegludze przybrzeżnej na każdym statku,
  - b) w żegludze małej — na każdym statku do 500 BRT, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
- 2) zastępcą kierownika statku (kapitana):
  - a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,
  - b) w żegludze małej — na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,
- 3) II oficerem w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej.

3. Kapitan żeglugi małej może być:

- 1) kierownikiem statku (kapitanem):
  - a) w żegludze przybrzeżnej — na każdym statku,
  - b) w żegludze małej — na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych ponad 500 BRT,
- 2) zastępcą kierownika statku (kapitana) w każdej żegludze i na każdym statku, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych w żegludze wielkiej.

4. Kapitan żeglugi wielkiej może być kierownikiem statku (kapitanem) w każdej żegludze i na każdym statku. Do zajmowania stanowiska kierownika (kapitana) na statkach

pasażerskich w żegludze wielkiej wymagane jest posiadanie 48-miesięcznej praktyki na stanowisku kierownika (kapitana) na innych statkach w żegludze wielkiej.

### Rozdział 3.

#### Oficerowie służby mechanicznej.

§ 12. W służbie mechanicznej ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

1. oficer mechanik okrętowy IV klasy,
2. oficer mechanik okrętowy III klasy,
3. oficer mechanik okrętowy II klasy,
4. oficer mechanik okrętowy I klasy.

§ 13. W służbie mechanicznej ustanawia się następujące stanowiska oficerskie:

1. asystent maszynowy — pomocnik kierownika maszyn nie pełniący samodzielnie służby,
2. IV mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
3. III mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
4. II mechanik — pomocnik kierownika maszyn,
5. I mechanik — zastępca kierownika działu maszynowego,
6. starszy mechanik — kierownik działu maszynowego.

U w a g a : na statkach, na których nie ma stanowiska starszego mechanika, kierownikiem działu maszynowego jest I mechanik, a zastępcą kierownika działu maszynowego — II mechanik.

§ 14. W zakresie uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby mechanicznej rozróżnia się 4 kategorie statków morskich:

IV kategoria — statki o mocy głównych silników parowych poniżej 600 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych poniżej 400 KM;

III kategoria — statki o mocy głównych silników parowych od 600 do 1.500 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych od 400 do 1.200 KM;

II kategoria — statki o mocy głównych silników parowych od 1.500 do 3.000 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych od 1.200 do 2.500 KM;

I kategoria — statki o mocy głównych silników parowych powyżej 3.000 KM oraz statki o mocy głównych silników spalinowych powyżej 2.500 KM.

§ 15. Do uzyskania stopnia oficerskiego służby mechanicznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy:

- 1) ukończenie szkoły morskiej kierunku mechanicznego,
- 2) posiadanie 30-miesięcznej praktyki, w tym 12 miesięcy pływania na statku na stanowisku członka załogi maszynowej i 3 miesiące na stanowisku asystenta oraz 12 miesięcy praktyki w warsztatach mechanicznych, w tym co najmniej 3 miesiące praktyki stoczniowej przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych; praktykę w warsztatach szkoły morskiej kierunku mechanicznego zalicza się do praktyki w warsztatach mechanicznych,
- 3) złożenie egzaminu praktycznego albo:
- 4) posiadanie stopnia smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego,

5) posiadanie 60-miesięcznej praktyki pływania na statku w załodze maszynowej, w tym 18 miesięcy na stanowisku smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego i 6 miesięcy na stanowisku asystenta maszynowego, z tym że 18 miesięcy pływania może być zastąpione praktyką w warsztatach mechanicznych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych,

6) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

2. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego IV klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej na statkach co najmniej III kategorii; praktykę na stanowisku asystenta maszynowego zalicza się w ilości 6 miesięcy;

osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej kierunku mechanicznego, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

3. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego III klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej, w tym 12 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach III kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach II kategorii;

osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej kierunku mechanicznego, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny;

4. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera mechanika okrętowego II klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowiskach oficerskich w służbie mechanicznej, w tym 6 miesięcy na stanowisku kierownika maszyn na statkach II kategorii lub zastępcy kierownika maszyn na statkach I kategorii,
- 3) złożenie egzaminu na stopień mechanika okrętowego I klasy.

§ 16. 1. Oficerom służby mechanicznej zalicza się do wymaganego okresu praktyki, dla uzyskania wyższych stopni, czas pracy na stanowiskach kierownika lub oficera praktyk na statkach szkolnych lub na statkach handlowych, z tym że zaliczenie nie może objąć więcej niż 8 miesięcy.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy.

§ 17. Osoby posiadające dyplom inżyniera budowy okrętów ze specjalnością budowy maszyn okrętowych z co najmniej 12-miesięczną praktyką w jednostkach organizacyjnych resortu żeglugi i gospodarki wodnej lub na stoczniach mają prawo — za zgodą Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej — ubiegać się o dyplom oficera mechanika okrętowego IV klasy na warunkach podanych w § 15 dla absolwentów szkoły morskiej.

§ 18. Asystentem maszynowym może być absolwent szkoły morskiej kierunku mechanicznego bądź osoba posiadająca dyplom inżyniera Wydziału Budownictwa Okrętowego ze specjalnością budowy maszyn okrętowych, bądź osoba, która złożyła egzamin wymagany do uzyskania dyplomu co najmniej oficera mechanika okrętowego IV klasy.

§ 19. Ustanawia się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby mechanicznej:

1. Oficer mechanik okrętowy IV klasy może być:
  - 1) kierownikiem maszyn na statkach IV kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,

2) zastępcą kierownika maszyn na statkach III kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,

3) III mechanikiem na statkach II kategorii,

4) IV mechanikiem na statkach I kategorii.

2. Oficer mechanik okrętowy III klasy może być:

1) kierownikiem maszyn na statkach III kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,

2) zastępcą kierownika maszyn na statkach II kategorii,

3) III mechanikiem na statkach wszystkich kategorii.

3. Oficer mechanik okrętowy II klasy może być:

1) kierownikiem maszyn na statkach II kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych,

2) zastępcą kierownika maszyn na statkach wszystkich kategorii, z wyjątkiem statków pasażerskich i szkolnych I kategorii.

4. Oficer mechanik okrętowy I klasy może być kierownikiem maszyn na statkach wszystkich kategorii. Do zajmowania stanowiska kierownika maszyn na statkach pasażerskich i szkolnych I kategorii oraz stanowiska starszego mechanika wymagane jest posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku kierownika maszyn na innych statkach.

## Rozdział 4.

### Oficerowie służby elektrycznej.

§ 20. W służbie elektrycznej ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

1. oficer elektryk okrętowy III klasy,
2. oficer elektryk okrętowy II klasy,
3. oficer elektryk okrętowy I klasy.

§ 21. W służbie elektrycznej ustanawia się następujące stanowiska oficerskie:

1. III elektryk,
2. II elektryk,
3. I elektryk.

§ 22. W zakresie uprawnień zawodowych oficerów służby elektrycznej rozróżnia się 4 kategorie statków morskich:

IV kategoria — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 180 kW do 500 kW oraz poniżej 180 kW, lecz o pojemności ponad 5000 BRT;

III kategoria — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 500 kW do 800 kW;

II kategoria — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych od 800 kW do 1.500 kW;

I kategoria — statki o łącznej mocy zainstalowanych urządzeń elektrycznych ponad 1.500 kW.

§ 23. Do uzyskania stopnia oficera służby elektrycznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy:

1) ukończenie szkoły morskiej kierunku elektrycznego albo posiadanie dyplomu inżyniera-elektryka silnoprądowego lub inżyniera-elektryka specjalności elektrotechniki morskiej,

2) posiadanie 30-miesięcznej praktyki, w tym 18 miesięcy pływania na statku na stanowisku członka załogi w służbie elektrycznej oraz 12 miesięcy w warsztatach szkolnych, okrętowych lub stoczniach przy remoncie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych,

3) złożenie egzaminu praktycznego albo:

4) ukończenie technikum elektrycznego silnoprądowego lub posiadanie dyplomu technika-elektryka silnoprądowego,

- 5) posiadanie 24-miesięcznej praktyki przy remoncie lub instalowaniu okrętowych urządzeń elektrycznych,
- 6) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku elektryka okrętowego,
- 7) złożenie egzaminu praktycznego albo:
- 8) posiadanie 60-miesięcznej praktyki pływania na statku, w tym 42 miesiące na stanowisku elektryka okrętowego,
- 9) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;

## II klasy:

- 1) posiadanie stopnia oficera elektryka okrętowego III klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku oficera elektryka okrętowego;

Osoby, które nie posiadają dyplomu technika-elektryka silno-prądowca, obowiązane są złożyć ponadto egzamin teoretyczny:

3. do uzyskania stopnia oficera elektryka okrętowego I klasy:
  - 1) posiadanie stopnia oficera elektryka okrętowego II klasy,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku II elektryka,
  - 3) złożenie egzaminu na stopień oficera elektryka I klasy.

§ 24. Ustanawia się następujące uprawnienia zawodowe oficerów elektryków okrętowych:

1. Oficer elektryk okrętowy III klasy może być:
  - 1) I elektrykiem na statkach III kategorii,
  - 2) II elektrykiem na statkach II kategorii,
  - 3) III elektrykiem na statkach I kategorii.
2. Oficer elektryk okrętowy II klasy może być:
  - 1) I elektrykiem na statkach II kategorii,
  - 2) II elektrykiem na statkach I kategorii (po 12 miesiącach zajmowania stanowiska II elektryka na statkach II kategorii).
3. Oficer elektryk okrętowy I klasy może być I elektrykiem na statkach każdej kategorii.

## Rozdział 5.

## Oficerowie służby radiokomunikacyjnej.

§ 25. W służbie radiokomunikacyjnej ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

1. radiooficer okrętowy II klasy,
2. radiooficer okrętowy I klasy.

§ 26. W służbie radiokomunikacyjnej ustanawia się następujące stanowiska oficerskie:

1. asystent-radiotelegrafista nie pełniący samodzielnie służby,
2. III radiotelegrafista,
3. II radiotelegrafista,
4. I radiotelegrafista.

§ 27. W zakresie uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby radiokomunikacyjnej rozróżnia się następujące kategorie statków:

- I kategoria — wszystkie statki pasażerskie, z wyjątkiem żeglugi przybrzeżnej, morskie statki ratownicze, wszystkie statki towarowe, statki szkolne uprawiające żeglugę wielką oraz statki-bazy rybackie,
- II kategoria — wszystkie inne statki.

§ 28. Do uzyskania stopnia oficera służby radiokomunikacyjnej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia radiooficera II klasy:
  - 1) posiadanie świadectwa radiotelegrafisty II klasy przewidzianego w rozporządzeniu z dnia 2 lipca 1937 r. o świadectwach operatorów radiowych (Dz. U. Nr 57, poz. 452),

- 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki w charakterze asystenta radiotelegrafisty na statkach; zamiast 6 miesięcy praktyki na statkach może być jednorazowo zaliczona 12-miesięczna praca w charakterze radiooperatora na stacjach nadbrzeżnych;

2. do uzyskania stopnia radiooficera I klasy:

- 1) posiadanie stopnia radiooficera II klasy,
- 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku radiooficera II klasy; radiooperatorowi stacji nadbrzeżnej na poczet wymaganej praktyki zalicza się okres 12-miesięcznej jego pracy na stacji nadbrzeżnej,
- 3) złożenie egzaminu przewidzianego w rozporządzeniu z dnia 2 lipca 1937 r. o świadectwach operatorów radiowych (Dz. U. Nr 57, poz. 452).

§ 29. Asystentem radiotelegrafisty może być absolwent szkoły morskiej kierunku radiotechnicznego, inżynier radiotechnik lub osoba, która złożyła egzamin wymagany do uzyskania stopnia radiooficera okrętowego II klasy.

§ 30. Ustanawia się następujące uprawnienia zawodowe oficerów służby radiokomunikacyjnej:

1. Radiooficer II klasy może być:
  - 1) I radiotelegrafistą na statkach II kategorii,
  - 2) II radiotelegrafistą na statkach towarowych w żegludze wielkiej oraz na statkach-bazach rybackich,
  - 3) III radiotelegrafistą na statkach pasażerskich w żegludze wielkiej.
2. Radiooficer I klasy może być I radiotelegrafistą na wszystkich statkach.

## Rozdział 6.

## Oficerowie służby administracyjno-gospodarczej.

§ 31. W służbie administracyjno-gospodarczej ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

1. intendent II klasy,
2. intendent I klasy.

§ 32. W zakresie uprawnień zawodowych i praktyki kwalifikacyjnej oficerów służby administracyjno-gospodarczej rozróżnia się następujące kategorie statków morskich:

I kategoria — statki pasażerskie i szkolne w żegludze wielkiej;

II kategoria — statki pasażerskie i szkolne w żegludze małej, statki towarowe z załogą ponad 40 osób oraz statki towarowe z załogą poniżej 40 osób posiadające kabiny przeznaczone do przewozu pasażerów;

III kategoria — wszystkie inne statki.

§ 33. W służbie administracyjno-gospodarczej ustanawia się następujące stanowiska oficerskie:

1. asystent intendenta,
2. ochmistrz,
3. starszy ochmistrz,
4. płatnik,
5. intendent.

§ 34. Do uzyskania stopnia oficera służby administracyjno-gospodarczej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia intendenta II klasy:
  - 1) ukończenie szkoły zawodowej typu technikum gastronomicznego lub hotelarskiego,
  - 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na statku w żałodzie hotelowej,
  - 3) złożenie egzaminu praktycznego albo:

- 4) posiadanie 36-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku co najmniej stewarda i 12-miesięcznej praktyki na stanowisku stewarda gospodarczego,
- 5) złożenie egzaminu teoretycznego i praktycznego;
  2. do uzyskania stopnia intendenta I klasy:
    - 1) posiadanie stopnia intendenta II klasy,
    - 2) posiadanie dodatkowej co najmniej 12-miesięcznej praktyki pływania na stanowisku oficera służby administracyjno-gospodarczej na statkach co najmniej II kategorii,
    - 3) złożenie egzaminu na stopień intendenta I klasy.

§ 35. Asystentem intendenta może być osoba, która złożyła egzamin wymagany do uzyskania stopnia intendenta II klasy.

§ 36. Ustanawia się następujące uprawnienia oficerów w służbie administracyjno-gospodarczej:

- 1) intendent II klasy może zajmować stanowisko intendenta na statkach II kategorii oraz stanowisko asystenta intendenta, ochmistrza, starszego ochmistrza i płatnika na statkach I kategorii;
- 2) intendent I klasy może zajmować każde stanowisko w służbie administracyjno-gospodarczej na każdym statku;
- 3) na statkach III kategorii w służbie administracyjno-gospodarczej nie są wymagane stanowiska oficerskie, a pełni je steward gospodarczy.

### D z i a ł III.

#### KWALIFIKACJE MARYNARZY

##### Rozdział 1.

##### Przepisy ogólne.

§ 37. Do uzyskania stopnia marynarza wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia 7 klas szkoły podstawowej.

##### Rozdział 2.

##### Marynarze służby pokładowej.

§ 38. W służbie pokładowej ustanawia się następujące stopnie marynarskie:

1. młodszy marynarz,
2. marynarz,
3. starszy marynarz,
4. cieśla okrętowy,
5. bosman.

§ 39. W służbie pokładowej ustanawia się następujące stanowiska marynarskie:

1. młodszy marynarz,
2. marynarz,
3. strażak okrętowy,
4. starszy marynarz,
5. sternik,
6. magazynier pokładowy,
7. nurek okrętowy,
8. cieśla okrętowy,
9. bosman,
10. żaglomistrz (na statku szkolnym),
11. starszy bosman.

§ 40. Do uzyskania stopni marynarskich w służbie pokładowej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia młodszego marynarza — ukończenie kursu przygotowawczego, zakończone złożeniem egzaminu;

2. do uzyskania stopnia marynarza:

- 1) posiadanie stopnia młodszego marynarza,
- 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki na stanowisku młodszego marynarza;

3. do uzyskania stopnia starszego marynarza:

- 1) posiadanie stopnia marynarza,
- 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki na stanowisku marynarza,
- 3) posiadanie świadectwa ratownika,
- 4) złożenie egzaminu;

4. do uzyskania stopnia cieśli okrętowego:

- 1) posiadanie stopnia starszego marynarza,
- 2) posiadanie kwalifikacji cieśli, stwierdzone świadectwem lub złożeniem egzaminu;

5. do uzyskania stopnia bosmana:

- 1) posiadanie stopnia starszego marynarza,
- 2) posiadanie 36-miesięcznej praktyki na stanowisku starszego marynarza,
- 3) złożenie egzaminu.

§ 41. Do zajmowania poszczególnych stanowisk w służbie pokładowej wyszczególnionych w § 39 wymagane są następujące warunki:

- 1) stanowiska młodszego marynarza, marynarza, starszego marynarza, cieśli okrętowego i bosmana mogą zajmować osoby posiadające odpowiednie takie same stopnie;
- 2) stanowisko strażaka okrętowego może zajmować osoba posiadająca kwalifikacje strażaka zawodowego i 6-miesięczną praktykę pływania na stanowisku młodszego marynarza lub kwalifikacje marynarza ze złożonym egzaminem z wykszolenia strażackiego;
- 3) stanowisko sternika może zajmować osoba, która posiada stopień co najmniej starszego marynarza;
- 4) stanowisko magazyniera pokładowego może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana;
- 5) stanowisko nurka okrętowego może zajmować osoba posiadająca kwalifikacje nurka zawodowego i stopień starszego marynarza;
- 6) stanowisko żaglomistrza (na statkach szkolnych) może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana;
- 7) stanowisko starszego bosmana może zajmować osoba, która posiada stopień bosmana i co najmniej 24 miesięczne praktyki pływania na stanowisku bosmana.

##### Rozdział 3.

##### Marynarze służby mechanicznej i elektrycznej.

§ 42. W służbie mechanicznej i elektrycznej ustanawia się następujące stopnie i stanowiska marynarskie:

1. pomocnik palacza okrętowego,
2. palacz okrętowy, młodszy motorzysta okrętowy,
3. starszy palacz okrętowy,
4. smarownik okrętowy, motorzysta okrętowy, elektromonter okrętowy,
5. magazynier maszynowy okrętowy.

§ 43. Do uzyskania stopnia marynarzy służb mechanicznej i elektrycznej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia pomocnika palacza okrętowego:
  - 1) posiadanie 6-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych,
  - 2) ukończenie kursu przygotowawczego zakończone złożeniem egzaminu;

2. do uzyskania stopnia palacza okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia pomocnika palacza okrętowego,
  - 2) posiadanie 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika palacza okrętowego,
  - 3) złożenie egzaminu;
3. do uzyskania stopnia starszego palacza okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia palacza okrętowego,
  - 2) posiadanie 18-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku palacza okrętowego;
4. do uzyskania stopnia młodszego motorzysty okrętowego:
  - 1) posiadanie 24-miesięcznej praktyki w warsztatach mechanicznych przy remoncie silników spalinowych,
  - 2) ukończenie kursu przygotowawczego z zakresu okrętowych silników spalinowych zakończone złożeniem egzaminu albo:
  - 3) posiadanie stopnia palacza okrętowego,
  - 4) posiadanie 6-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku palacza okrętowego,
  - 5) ukończenie kursu przygotowawczego z zakresu okrętowych silników spalinowych zakończone złożeniem egzaminu;
5. do uzyskania stopnia elektromontera okrętowego:
  - 1) posiadanie świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej elektrycznej,
  - 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki w zawodzie elektrotechnicznym,
  - 3) posiadanie 24-miesięcznej praktyki przy remoncie okrętowych urządzeń elektrycznych;
6. do uzyskania stopnia smarownika okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia starszego palacza okrętowego,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku palacza okrętowego,
  - 3) złożenie egzaminu;
7. do uzyskania stopnia motorzysty okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia młodszego motorzysty okrętowego,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego motorzysty okrętowego,
  - 3) złożenie egzaminu;
8. do uzyskania stopnia maszynowego magazyniera okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia smarownika okrętowego lub stopnia motorzysty okrętowego,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku smarownika okrętowego lub motorzysty okrętowego,
  - 3) złożenie egzaminu.

#### Rozdział 4.

##### Marynarze służby radiokomunikacyjnej.

§ 44. W służbie radiokomunikacyjnej ustanawia się następujące stopnie marynarskie:

1. radiotelefonista II klasy,
2. radiotelefonista I klasy.

§ 45. W służbie radiokomunikacyjnej ustanawia się następujące stanowiska marynarskie:

1. II radiotelefonista,
2. I radiotelefonista.

§ 46. Do uzyskania stopnia radiotelefonisty wymagane jest:

1. do uzyskania stopnia radiotelefonisty II klasy:

- 1) posiadanie świadectwa radiotelefonisty przewidzianego w rozporządzeniu z dnia 2 lipca 1937 r. o świadectwach operatorów radiowych (Dz. U. Nr 57, poz. 452),
  - 2) posiadanie 3-miesięcznej praktyki przy obsłudze radiotelefonu okrętowego;
2. do uzyskania stopnia radiotelefonisty I klasy:
    - 1) posiadanie stopnia radiotelefonisty II klasy,
    - 2) posiadanie świadectwa radiotelefonisty przewidzianego w rozporządzeniu z dnia 2 lipca 1937 r. o świadectwach operatorów radiowych (Dz. U. Nr 57, poz. 452),
    - 3) posiadanie dodatkowej 3-miesięcznej praktyki przy obsłudze radiotelefonu okrętowego.

#### Rozdział 5.

##### Marynarze służby administracyjno-gospodarczej.

§ 47. 1. W służbie administracyjno-gospodarczej ustanawia się następujące stopnie i stanowiska marynarskie:

- 1) pomocnik kucharza okrętowego, pomocnik stewarda,
- 2) młodszemu kucharz okrętowy, młodszemu steward,
- 3) kucharz okrętowy, steward,
- 4) steward gospodarczy.

2. Na statkach pasażerskich mogą być utworzone jeszcze inne stanowiska — poza przewidzianymi w ust. 1 — zależności od wielkości statku i rodzaju żeglugi. Rodzaje stanowisk i wymagane kwalifikacje zatwierdza urząd morski na wniosek armatora uzgodniony ze Związkiem Zawodowym Marynarzy i Rybaków Morskich.

§ 48. Marynarze służby wyżywienia powinni przejść przeszkolenie zawodowe w szkołach lub na kursach.

§ 49. Do uzyskania stopnia marynarza służby administracyjno-gospodarczej wymagane są następujące warunki:

1. do uzyskania stopnia pomocnika kucharza okrętowego lub pomocnika stewarda ukończenie kursu przygotowawczego;
2. do uzyskania stopnia młodszego kucharza okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia pomocnika kucharza okrętowego,
  - 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika kucharza okrętowego,
  - 3) złożenie egzaminu albo:
  - 4) posiadanie kwalifikacji czeladnika kucharskiego,
  - 5) złożenie egzaminu;
3. do uzyskania stopnia młodszego stewarda:
  - 1) posiadanie stopnia pomocnika stewarda,
  - 2) posiadanie 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku pomocnika stewarda,
  - 3) złożenie egzaminu;
4. do uzyskania stopnia kucharza okrętowego:
  - 1) posiadanie stopnia młodszego kucharza okrętowego,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego kucharza okrętowego,
  - 3) złożenie egzaminu albo:
  - 4) posiadanie kwalifikacji mistrza kucharskiego,
  - 5) złożenie egzaminu;
5. do uzyskania stopnia stewarda:
  - 1) posiadanie stopnia młodszego stewarda,
  - 2) posiadanie dodatkowej 24-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku młodszego stewarda;
6. do uzyskania stopnia stewarda gospodarczego:
  - 1) posiadanie stopnia stewarda,
  - 2) posiadanie dodatkowej 12-miesięcznej praktyki pływania na statku na stanowisku stewarda,
  - 3) złożenie egzaminu.

## D z i a ł I V.

## PRZEPISY SZCZEGÓLNE

## Rozdział 1.

## Przepisy szczególne dla oficerów.

§ 50. 1. Obywatele polscy posiadający zagraniczne dyplomy oficerów morskich mogą na ich podstawie uzyskać odpowiednie dyplomy polskie za każdorazowym zezwoleniem Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej na wniosek zaopiniowany przez komisję kwalifikacyjną.

2. Obywatele obcy posiadający zagraniczne dyplomy oficerów morskich mogą zajmować stanowiska oficerskie na polskich morskich statkach handlowych oraz otrzymywać dyplomy polskie tylko za każdorazowym zezwoleniem Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej.

§ 51. Oficerowie służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera służby nawigacyjnej na następujących warunkach:

- 1) stopień porucznika żeglugi małej — jeżeli posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza;
- 2) stopień porucznika żeglugi wielkiej — jeżeli posiadają 48-miesięczną praktykę pływania w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego 24 miesiące na stanowiskach oficerskich;
- 3) oficerowie Marynarki Wojennej, którzy w toku szkolenia w Oficerskiej Szkole Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkole Marynarki Wojennej nie przesłuchali przedmiotów eksploatacyjnych, obowiązani są złożyć egzamin uzupełniający;
- 4) do uzyskania wyższych stopni konieczne jest spełnienie warunków określonych w § 8 ust. 3 i 4.

§ 52. Oficerowie rezerwy służby morskiej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficerów służby nawigacyjnej, jeśli posiadają praktykę pływania wymaganą przez przepisy § 51 oraz złożyć egzamin przewidziane w § 8 do uzyskania każdego stopnia przez osoby, które nie ukończyły szkoły morskiej kierunku nawigacyjnego.

§ 53. Oficerowie służby mechanicznej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficerów służby mechanicznej na następujących warunkach:

1. stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:
  - 1) 18 miesięcy przy obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
  - 2) 12 miesięcy w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;
2. stopień oficera mechanika okrętowego III klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

1) 42 miesiące przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego 24 miesiące na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi III kategorii,

2) 12 miesięcy w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

3. stopień oficera mechanika okrętowego II klasy, jeżeli posiadają następującą praktykę:

1) 60 miesięcy w kampanii przy obsłudze maszyn okrętowych na okrętach wojennych lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, z czego 24 miesiące na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi III kategorii oraz 12 miesięcy na stanowisku oficerskim na okręcie odpowiadającym statkowi II kategorii,

2) 12 miesięcy w warsztatach okrętowych, stoczniach bądź przy budowie lub naprawie maszyn okrętowych albo w warsztatach szkolnych Oficerskiej lub Wyższej Szkoły Marynarki Wojennej;

4. do uzyskania stopnia oficera mechanika okrętowego I klasy konieczne jest spełnienie warunków określonych w § 15 ust. 4.

§ 54. 1. Oficerowie rezerwy służby mechanicznej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy nie ukończyli Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli odpowiadają następującym warunkom:

- 1) odbyli 48-miesięczną praktykę w Marynarce Wojennej przy obsłudze maszyn na okrętach w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w warsztatach lub przy naprawie maszyn okrętowych,
- 2) odbyli 12-miesięczną praktykę w służbie mechanicznej na polskich morskich statkach handlowych,
- 3) złoży egzamin z zakresu wiadomości wymaganych od mechanika okrętowego IV klasy.

2. Podoficerowie nadterminowi służby mechanicznej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, zwolnieni z wojskowej służby nadterminowej, mogą uzyskać stopień oficera mechanika okrętowego IV klasy, jeżeli odpowiadają następującym warunkom:

- 1) ukończyli kurs starszych specjalistów Marynarki Wojennej o kierunku mechanicznym albo kurs starszych specjalistów służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza,
- 2) odbyli 60-miesięczną praktykę przy obsłudze maszyn okrętowych w kampanii na okrętach wojennych,
- 3) złoży egzamin z zakresu wiadomości wymaganych od mechanika okrętowego IV klasy.

§ 55. Oficerowie rezerwy elektrycy silnoprądowcy Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, którzy ukończyli Oficerską Szkołę Marynarki Wojennej lub Wyższą Szkołę Marynarki Wojennej, mogą uzyskać stopień oficera elektryka okrętowego III klasy, jeżeli posiadają co najmniej 36 miesięcy praktyki, w tym 24 miesiące przy obsłudze maszyn i urządzeń elektrycznych na okrętach wojennych w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza oraz 12 miesięcy w warsztatach lub stoczniach przy instalowaniu lub remoncie maszyn i urządzeń elektrycznych.

§ 56. Oficerowie rezerwy służby radiosygnalowej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać stopień radiooticera II klasy, jeżeli po-

siadają 12-miesięczną praktykę przy obsłudze radiostacji na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza na stanowiskach oficerskich oraz złożą egzamin przewidziany dla operatorów radiowych w służbie morskiej zgodnie z rozporządzeniem z dnia 2 lipca 1937 r. o świadectwach operatorów radiowych (Dz. U. Nr 57, poz. 452).

§ 57. Oficerowie rezerwy służby administracyjnej Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać stopień oficerów administracyjno-gospodarczych na następujących warunkach:

- 1) stopień intendenta II klasy — po złożeniu egzaminu,
- 2) stopień intendenta I klasy — po spełnieniu warunków ustalonych w § 34 ust. 2.

§ 58. 1. Praktyka pilotowa może być zaliczona do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopnia oficerów służby nawigacyjnej na następujących warunkach:

- 1) praktykę pilotową zalicza się do wymaganej praktyki do uzyskania stopnia porucznika żeglugi małej w stosunku 2 miesiące pilotażu za 1 miesiąc pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać 12 miesięcy praktyki pływania wymaganej do uzyskania tego stopnia;
- 2) praktykę pilotową w portach I klasy zalicza się do wymaganej praktyki do uzyskania stopnia porucznika żeglugi wielkiej w stosunku 2 miesiące pilotażu za 1 miesiąc pływania; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać 12 miesięcy praktyki wymaganej do uzyskania tego stopnia.

2. Pływanie w ekipach stocznioowych przy próbnym podróży statków zalicza się do praktyki pływania wymaganej do uzyskania stopni oficerów służby nawigacyjnej i mechanicznej na następujących warunkach:

- 1) praktykę w ekipach stocznioowych na stanowiskach I, II i III oficera zalicza się do stopnia porucznika żeglugi małej, porucznika żeglugi wielkiej i kapitana żeglugi małej w stosunku 2 miesiące pływania w ekipie stocznioowej za 1 miesiąc wymaganej praktyki, a dla zajmujących stanowiska kapitanów — 1 miesiąc za 1 miesiąc wymaganej praktyki; zaliczona w ten sposób praktyka pływania nie może przekraczać 12 miesięcy praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnego stopnia;
- 2) pływanie w ekipie stocznioowej na stanowisku III i IV oficera mechanika zalicza się w stosunku 2 miesiące pływania w ekipie stocznioowej za 1 miesiąc wymaganej praktyki, a dla zajmujących stanowiska I i II oficera mechanika — 1 miesiąc za 1 miesiąc; zaliczona w ten sposób praktyka nie może przekraczać 12 miesięcy praktyki pływania wymaganej do uzyskania poszczególnego stopnia.

§ 59. Na stanowiskach nie wymienionych w niniejszym rozporządzeniu mogą być za zezwoleniem Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej zatrudnione jako oficerowie osoby posiadające specjalne kwalifikacje fachowe.

## Rozdział 2.

### Przepisy szczególne dla marynarzy.

§ 60. 1. Uczniowie szkoły morskiej kierunku nawigacyjnego w ciągu trwania nauki w szkole otrzymują stopnie marynarskie na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki otrzymują stopień młodszego marynarza;

2) po ukończeniu drugiego roku nauki i 3-miesięcznej praktyki pływania na statkach towarowych otrzymują stopień marynarza.

2. Uczniowie szkoły morskiej kierunku mechanicznego w ciągu trwania nauki w szkole otrzymują stopnie marynarskie na następujących warunkach:

- 1) po ukończeniu pierwszego roku nauki w szkole otrzymują stopień pomocnika palacza okrętowego;
- 2) po ukończeniu drugiego roku nauki i 12-miesięcznej praktyki pływania w charakterze członka załogi maszynowej, ucznia lub pomocnika palacza okrętowego otrzymują stopień palacza okrętowego bądź młodszego motorzysty okrętowego, zależnie od rodzaju praktyki.

§ 61. Przy uzyskaniu stopni marynarskich praktykę w żegludzie portowej i osłoniętej zalicza się jedynie do uzyskania stopnia marynarza, palacza okrętowego, młodszego kucharza okrętowego, młodszego stewarda i niższych.

§ 62. Marynarze i podoficerowie rezerwy Marynarki Wojennej i służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza mogą uzyskać:

- 1) stopień młodszego marynarza — jeżeli posiadają świadectwo ukończenia 7 klas szkoły podstawowej i praktykę pływania w specjalności marynarza pokładowego przez okres 12 miesięcy na okrętach Marynarki Wojennej w kampanii albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza;
- 2) stopień marynarza — jeżeli posiadają świadectwo ukończenia 7 klas szkoły podstawowej i praktykę pływania w specjalności marynarza pokładowego przez okres 24 miesięcy na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza, w tym co najmniej przez okres 6 miesięcy w stopniu starszego marynarza pokładowego;
- 3) stopień starszego marynarza — jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia marynarza i warunki określone w § 40 ust. 3 pkt 2, 3 i 4;
- 4) stopień palacza okrętowego — jeżeli ukończyli młodszy kurs maszynistów w Marynarce Wojennej i posiadają warunki określone w § 43 ust. 2 pkt 2 i 3;
- 5) stopień młodszego motorzysty okrętowego — jeżeli ukończyli młodszy kurs motorzystów w Marynarce Wojennej lub młodszy kurs motorzystów służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza i posiadają 24-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku palacza okrętowego lub na stanowisku motorzysty na okrętach Marynarki Wojennej albo na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza;
- 6) stopień starszego palacza okrętowego — jeżeli ukończyli starszy kurs maszynistów w Marynarce Wojennej i posiadają 24-miesięczną praktykę pływania na okrętach Marynarki Wojennej, w tym co najmniej 6 miesięcy na stanowisku dowódcy grupy maszynowej;
- 7) stopień elektromontera okrętowego — jeżeli ukończyli starszy kurs elektryków okrętowych Marynarki Wojennej lub w służbie morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza i posiadają 24-miesięczną praktykę w zawodzie elektrotechnicznym, w tym 6-miesięczną praktykę pływania na statku w specjalności elektryka okrętowego oraz 6-miesięczną praktykę na stanowisku dowódcy drużyny elektrycznej na okrętach Marynarki Wojennej lub na okrętach służby morskiej Wojsk Ochrony Pogranicza;
- 8) stopień smarownika okrętowego — jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia starszego palacza



okrętowego i posiadają dodatkową 24-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku starszego palacza okrętowego lub zajmowali stanowiska dowódcy grupy maszynowej na okrętach Marynarki Wojennej;

- 9) stopień motorzysty okrętowego — jeżeli posiadają warunki wymagane do uzyskania stopnia młodszego motorzysty okrętowego oraz warunki określone w § 43 ust. 7 pkt 2 i 3;
- 10) stopień młodszego kucharza okrętowego — jeżeli ukończyli młodszy kurs kucharzy w Marynarce Wojennej i posiadają przynajmniej 24-miesięczną praktykę pływania oraz złożą egzamin przewidziany w § 49 ust. 2 pkt 3;
- 11) stopień kucharza okrętowego — jeżeli ukończyli starszy kurs kucharzy w Marynarce Wojennej i posiadają co najmniej 24-miesięczną praktykę pływania oraz złożą egzamin przewidziany w § 49 ust. 4 pkt 3;
- 12) stopień młodszego stewarda — jeżeli ukończyli kurs administracyjno-gospodarczy w Marynarce Wojennej i posiadają przynajmniej 24-miesięczną praktykę pływania;
- 13) stopień stewarda, jeżeli posiadają 24-miesięczną praktykę pływania w specjalności mesowej na okrętach Marynarki Wojennej, w tym co najmniej w ciągu 12 miesięcy jako starszy mesowy oraz dodatkową 24-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku młodszego stewarda.

## D z i a ł V.

### DYPLOMY, ŚWIADECTWA, KOMISJE KWALIFIKACYJNE I EGZAMINACYJNE

#### Rozdział 1.

##### Dyplomy i komisje kwalifikacyjne dla oficerów.

§ 63. Wzory dyplomów ustala Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej.

§ 64. Do orzekania w sprawach stopni oficerskich powołane są komisje kwalifikacyjne dla oficerów. Liczbę komisji, ich siedziby, regulamin, właściwość miejscową oraz szczegółowy skład komisji ustala Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej.

§ 65. W skład komisji kwalifikacyjnej dla oficerów wchodzi:

- 1) dwaj delegaci Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej, z których jeden jest przewodniczącym komisji, a drugi zastępcą przewodniczącego; jeden z nich powinien posiadać stopień kapitana żeglugi wielkiej, a drugi stopień oficera mechanika okrętowego I klasy;
- 2) przedstawiciele urzędu morskigo w stopniach oficerskich;
- 3) przedstawiciel Marynarki Wojennej;
- 4) przedstawiciel Zarządu Głównego Związku Zawodowego Marynarzy i Rybaków Morskich;
- 5) przedstawiciele przedsiębiorstw żeglugowych;
- 6) przedstawiciele szkoły morskiej.

§ 66. Komisja kwalifikacyjna dla oficerów wydaje orzeczenia w sprawie stopni w zespole nie mniejszym niż 5-osobowy, w skład którego powinni wejść przedstawiciele wymienionych w § 65 instytucji o specjalnościach odpowiadających rozpatrywanej sprawie.

§ 67. Dyplomy oficerów wydają na podstawie orzeczenia komisji kwalifikacyjnej:

- 1) dyplom kapitana żeglugi wielkiej i oficera mechanika okrętowego I klasy — Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej,
- 2) pozostałe dyplomy — Dyrektor Urzędu Morskigo.

§ 68. 1. Programy kursów i egzaminów oraz regulaminy egzaminów przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu zatwierdza Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, a w stosunku do służby radiokomunikacyjnej — ponadto w porozumieniu z Ministrem Łączności.

2. Skład komisji egzaminacyjnych ustala Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej.

3. W skład komisji egzaminacyjnych wchodzi przedstawiciel Marynarki Wojennej.

#### Rozdział 2.

##### Świadectwa i komisje kwalifikacyjne dla marynarzy.

§ 69. Do orzekania w sprawach stopni marynarzy powołane są komisje kwalifikacyjne dla marynarzy.

§ 70. 1. Komisje kwalifikacyjne dla marynarzy powołują dyrektorzy urzędów morskich.

2. Regulamin komisji i wzory świadectw zatwierdza Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej.

§ 71. 1. Komisja kwalifikacyjna dla marynarzy przy wydawaniu orzeczeń stwierdza praktykę kwalifikacyjną i przeprowadza egzaminy, jeżeli kandydat nie złożył egzaminu przed właściwą komisją egzaminacyjną.

2. Programy egzaminów oraz ich regulamin zatwierdza Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej.

§ 72. W skład komisji kwalifikacyjnej dla marynarzy wchodzi:

- 1) dwaj delegaci dyrektora urzędu morskiego, z których jeden jest przewodniczącym, a drugi zastępcą przewodniczącego; jeden z nich powinien posiadać co najmniej stopień kapitana żeglugi małej, a drugi co najmniej stopień oficera mechanika okrętowego II klasy;
- 2) przedstawiciel Zarządu Oddziału Związku Zawodowego Marynarzy i Rybaków Morskich;
- 3) przedstawiciele przedsiębiorstw żeglugowych;
- 4) przedstawiciele morskiego szkolnictwa zawodowego;
- 5) przedstawiciel Marynarki Wojennej;
- 6) sekretarz komisji wyznaczony przez dyrektora urzędu morskiego.

§ 73. Komisja kwalifikacyjna dla marynarzy wydaje orzeczenia w sprawie świadectw dla marynarzy w zespole 6-osobowym, w skład którego powinni wchodzić przedstawiciele wymienionych w § 72 instytucji o specjalnościach odpowiadających rozpatrywanej sprawie.

§ 74. Świadectwa dla marynarzy wydaje na podstawie orzeczenia komisji kwalifikacyjnej dyrektor urzędu morskiego.

#### Rozdział 3.

##### Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 75. 1. Dyplomy oficerów służby nawigacyjnej i mechanicznej uzyskane na podstawie rozporządzenia Ministra Żeglugi z dnia 9 marca 1949 r. w sprawie kwalifikacji ka-

pitanów i oficerów na polskich morskich statkach handlowych (Dz. U. Nr 21, poz. 140) zachowują swoją ważność, a przywiązane do nich uprawnienia regulują przepisy niniejszego rozporządzenia.

2. Przepis ust. 1 nie stosuje się do dyplomów porucznika żeglugi przybrzeżnej i oficera mechanika okrętowego V klasy.

3. Dyplomy oficerów służby nawigacyjnej i mechanicznej, uzyskane na podstawie rozporządzenia z dnia 30 listopada 1931 r. o kwalifikacjach oficerów w polskiej marynarce handlowej (Dz. U. z 1932 r. Nr 4, poz. 24 i z 1935 r. Nr 15, poz. 84), podlegają wymianie na odpowiednie dyplomy przewidziane w niniejszym rozporządzeniu.

§ 76. 1. Posiadacze dyplomów porucznika żeglugi przybrzeżnej i oficera mechanika okrętowego V klasy mają prawo wymiany tych dyplomów na ustanowione niniejszym rozporządzeniem dyplomy porucznika żeglugi małej lub oficera mechanika okrętowego IV klasy po złożeniu egzaminu przewidzianego w § 8 ust. 1 pkt 5 lub w § 15 ust. 1 pkt 6.

2. Posiadacze dyplomów porucznika żeglugi przybrzeżnej i oficera mechanika okrętowego V klasy, którzy nie spełniają warunku przewidzianego w ust. 1, mają prawo do:

- 1) wymiany posiadanych dyplomów na dyplomy porucznika żeglugi małej bądź oficera mechanika okrętowego IV klasy z ograniczonymi uprawnieniami co do zasięgu pływania lub rodzaju statku według zasad ustalonych w instrukcji wydanej przez Ministra Żeglugi i Gospodarki Wodnej;
- 2) wymiany bez egzaminu posiadanych dyplomów na dyplomy ustanowione w rozporządzeniu Ministra Żeglugi z dnia 16 listopada 1951 r. w sprawie kwalifikacji personelu kierowniczego na polskich morskich statkach handlowych w żegludze portowej i osłoniętej (Dz. U. Nr 66, poz. 463), a to dyplomu porucznika żeglugi przybrzeżnej na dyplom szypra żeglugi osłoniętej II klasy, a dyplomu oficera mechanika okrętowego V klasy na dyplom maszynisty okrętowego II klasy.

§ 77. Osoby, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia posiadają dyplomy oficerów elektryków okrętowych o charakterze tymczasowym, mają prawo wymiany posiadanych dyplomów na odpowiednie dyplomy przewidziane w niniejszym rozporządzeniu.

§ 78. 1. Oficerowie i marynarze służby radiokomunikacyjnej niezależnie od dyplomów lub świadectw przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu obowiązani są posiadać świadectwa przewidziane w rozporządzeniu z dnia 2 lipca 1937 r. o świadectwach operatorów radiowych (Dz. U. Nr 57, poz. 452).

2. Osoby, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia posiadają świadectwa radiotelegrafisty I lub II klasy, przewidziane w powołanym w ust. 1 rozporządzeniu z dnia 2 lipca 1937 r., mają prawo do otrzymania odpowiednich dyplomów oficerów służby radiokomunikacyjnej bez obowiązku składania egzaminów, a mianowicie: posiadacz świadectwa radiotelegrafisty I klasy może otrzymać dyplom radiooficera okrętowego I klasy, a posiadacz świadectwa radiotelegrafisty II klasy może otrzymać dyplom radiooficera okrętowego II klasy.

§ 79. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zajmują stanowiska oficerów administracyj-

nych na statkach morskich, mają prawo do uzyskania odpowiedniego stopnia na następujących warunkach:

- 1) stopień intendenta II klasy — jeżeli posiadają 48-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku ochmistrza lub stewarda gospodarczego;
- 2) stopień intendenta I klasy — jeżeli posiadają 60-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowiskach oficerów administracyjnych, a w tym 24-miesięczną praktykę pływania na statku na stanowisku intendenta statku pasażerskiego.

§ 80. Dyplomy oficerskie na podstawie przepisów niniejszego rozdziału wydawane będą najdalej w ciągu 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 81. 1. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zajmują stanowiska marynarzy na statkach morskich i posiadają 12-miesięczną praktykę na danym stanowisku, mają prawo do uzyskania odpowiedniego stopnia bez składania egzaminów przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu.

2. Świadectwa marynarskie o uzyskaniu stopni na podstawie ust. 1 wydawane będą najdalej w ciągu 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do starszych marynarzy i kucharzy okrętowych.

§ 82. 1. W przypadkach szczególnie uzasadnionych Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej na wniosek komisji kwalifikacyjnej może zwolnić kandydata ubiegającego się o dyplom na wyższy stopień oficerski od warunku posiadania świadectwa dojrzałości przewidzianego w § 4 niniejszego rozporządzenia.

2. W przypadkach szczególnie uzasadnionych dyrektor urzędu morskiego na wniosek komisji kwalifikacyjnej może zwolnić kandydata ubiegającego się o świadectwo na wyższy stopień marynarski od warunku posiadania świadectwa ukończenia 7 klas szkoły podstawowej, przewidzianego w § 37 niniejszego rozporządzenia.

3. W przypadkach uzasadnionych względami konieczności eksploatacyjnej dyrektorzy urzędów morskich mogą wydawać oficerom i marynarzom zezwolenia uprawniające do zajmowania stanowiska o jeden stopień wyższego niż przewiduje posiadany dyplom lub świadectwo — pod warunkiem zachowania niezbędnych wymagań bezpieczeństwa żeglugi.

§ 83. Naruszenie przepisów niniejszego rozporządzenia powoduje odpowiedzialność karną w zakresie przewidzianym w art. 44 przepisów z dnia 24 listopada 1930 r. o bezpieczeństwie statków morskich (Dz. U. z 1938 r. Nr 46, poz. 376).

§ 84. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministra Żeglugi z dnia 9 marca 1949 r. w sprawie kwalifikacji kapitanów i oficerów na polskich morskich statkach handlowych (Dz. U. Nr 21, poz. 140);
- 2) rozporządzenie Ministra Żeglugi z dnia 30 czerwca 1950 r. w sprawie kwalifikacji oficerów kulturalno-oświatowych na morskich statkach handlowych (Dz. U. Nr 28, poz. 264).

§ 85. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej: *St. Darski*